

Комсомол ажылында партийжи удуртулга кошкак

Тес-Хем районда Калинин аттыг колхозтун комсомолчулары болгаш аныктары колхоз бугурулушунда улут кут болуп кырыштыр турар. Оларнын арасында хүдөөнүн ажалдарын чедикшиининг күтүсүндү турар мурнакчылар хей, чижээ анык саякчылар Хавак, Бадыраа, Тама-ра олар боттарында биктирилген ишек бүртүлгөн бо чылын 1000 литр сүт саап алырын хүдөөнүн, 6 айга чедир түс-бүртүт 400 литрден дык амык сүтүт саап, алган хүдөөлөргө күтүсүндү дөм шиптирилгит амыктып турарлар.

Хову бригадасында аныктарын бекдик дүжүт үзүстүргүсүндү. Инда комсомолчулар тарааның чайгы сугтарындагы аныктар чоруда бергенер, эвенонун кезигүнерининг арасында бекдик дүжүтүп чүтүлдүг амыктып турар комсомолчулар Санчай, Чыбак мыкшам мурнакчы аныктар улам-на көүдөн турар.

Индиг болза-даа, ол колхозта комсомол организацияга партийжи удуртулганы партия аге организацияны (секретары эш Самдан) четпес боттандырып келген. Оң уламында комсомол организацияны бодунуң хүдөөлөргө багыт күтүсүндү турар. Комсомол аге организацияны (секретары Бугадай) комсомолчуларын болгаш аныктарын ортузунга политикажындилгит, организм-массалыг аныктарын сөөлүгү үдө барык чоруттастан: Чижээ, комсомолчуларын инти хуралы бо чылдык аныктар бээр чүтлө 2 катп чылган, ол хуралдарга комсомолчуларын өзөөш келин огурушкан болуп турар. Чамдык комсомолчулар кезигүт дадырышкан кыш айлар дүжүтүлдү хавырттайп турарлар.

Комсомолчуларын ортузунга политикажындилгит аныктып кошкак чорутуп турарын оң хуралдарын өздөлдөп көчүтүп аныктып. Бо чылдык аныктар бээр комсомол организацияны ВЛКСМ-нин хүдөөлөргө чүтлө 3 кижини хүдөөш алган, а ол колхозта комсомолчул хүдөөлөргө кирерин күтөөн мурнакчы аныктып турар оолдар болгаш кыстар дык хей.

Комсомол организацияны комсомолчуларын болгаш аныктарын ортузунга лекцияларын, плетсдерин, беседаларын организастаып турарлар. Аныктар ортузунга культура-массалыг амык база-ла куду денсөөд. Оң харааны-биле комсомолчулар совет аныктарын чокота чаа эртен фестивалында индиг-ла эки түн-

вед көргүзүп шыдааынар. Комсомол организацияны эркен өөдөлгө чыгында комсомолчуларын болгаш аныктарын политикажындилгит аныктып багыт организацияны уламында 60 амык кыш кыла-даа өөрөнмейн турганы хомулангыт.

Комсомол организацияны комсомолчу агитаторларын даңынын бау барында-лап чогаалып каан чыдар, а херек кырында агитация амык чорутуштып турар. Оң чылдагыны чүдөл? Комсомол аге организацияны секретары Бугадай, Дөжүр олар агитаторларын амыкты башкарып, чогуур дузаны чедирбейн турганы-биле таймабызатынар.

Бо чылдык апрель айда комсомолчуларын инти хуралыга комсомол организацияны амыкты чутаалашкан, тодаргай хемчеглер айткан делгеренгей шиптирипн хүдөөш алган, мычала-даа партия аге организацияны, оң секретары эш Самдан инти хуралын үндүргөн шиптирипнн күтүсүндө организацияны, оң шиптирипнн комсомол организацияны канчаар күтүсүндү турарын чагыс-даа катп сонуруган көрбөөн ужурунда комсомол организацияны амыкты боттут экижиге чок болуп турар.

Комсомолчуларын болгаш аныктарын ортузунга масса-политиктиг амыкты кошкак тургусканын түнөсүндө аныктарын болгаш комсомолчуларын арасында чамдык кижилер аргаалаар, хей интиге таарымча чок чүдүр кылар таварымгалар ховар өвөш бар, чижээ, комсомолчу Шыдыраа мурнуңда эки амыктып турган, а сөөлүгү үдө ол моралда таады-биле булдуң, аргаалап өздөлгөн, кинематограф Эревол чамдыкта эвенонун кино үдүргө бээр турган. Ийн-чангыс комсомолчуларын шак мындык төлөп чок үдүдүлгө кирерин сөөлүгү дугайында комсомол организацияны хуралында чагыс-даа катп чутаалашкан көрбөөн.

Калинин аттыг колхозта комсомол аге организацияны амыкты индиг куду денсөө ВЛКСМ-нин Тес-Хем райкомунга шагда-ла билдиргит, комсомол райкомун секретары эш Самдан-оол, оң чамдык аныктарын колхозка барык хүдөөш чыгыш көп турга-да, оларнын амыкты чедиргит боттут дузаны-даа чок, анык-ла эртенгилер турары эдентиг чүе.

Н. САЛЫБЫ,

«Шынык» корреспондентин.

Чаагай дүжүттү өстүрөр

Адыгы беш чылдын ийги чылынын планын чедикшиининг күтүсүндү, Октябрьдин социалист революцияны 40 чыл өңгө адыр бодуңдун социалист хүдөөлөргө эки үрөтүндө дөм Чаа-Хөл районунуң өздөш амык-агынын амык-ишчилери денсөөш турар. Колхозтар тараа култураларын инти планын 101 хуу, оң интинде кол култура — кыдыктасты — 107 хуу күтүсүндү. Районда тарылга шөлү өртөн чыгында 109,2 хуу калбарган. Сталин аттыг, Молотов аттыг артеалдар Шаңчынын кур черинде 2260 гектар тараа култураларын, оң интинде 1000 гектар кыдыктасты тараан. Колхозчулар, механизаторлар бо чылын кыдык амыкты, тарылганы 8—9 амык хүдөөнү бекдик агротехниктиг денсөөгө дооскан.

Сталин аттыг колхозта трактор бригадасы (бригадир эш Савченко), эш Огуровоолдуң дүртүр хову бригадасынын амык-ишчилери-биле кады тарылганы 7 амык күтүндө доопт, бекдик агротехниктиг денсөөгө, эки шынарлыг арттырер. «Тилекте» колхозтун хову бригадасында эш Мартыгир тарылга шөлүчө үрөшн сөөртүр норманы 140 хуу, тараа сугарышканы эш Шойдак-оол хүдө норманы 150 хуу күтүсүндү турган. Индиг мурнакчылар кайы-даа колхозтарда бар.

Колхозтар баштаар черлерин. МТС-тин механизаторларын болгаш колхозчуларын бүдүртүлгүт амыктып турган. Чижээ, Шойдыкын кур черлеринин хову тураларында чок чуртталга бажынары болган өскө-даа тултурга кылдынган, чамдык хову амыктырнын үдөндө анык столондар организастаыптар.

Партия райком, колхозтарда партия аге организацияларын чамдык хову амыкты үдөндө агитация-массалыг амыкты күтүсүндү. 125 агитаторлар болгаш плетсчилер 475 катп беседаларын, номчулгаларын, плетсдерин болгаш лекцияларын колхозчуларын ортузунга чоруткан. Партия аге организацияларын, колхозтарын баштаар черлерин социалист чарыктын түнөсүндө оң хонган-ла үндүрүп турар.

Колхозтар сугаттын черлерде тарааларын сугатар 15 муң метр туун дүртүг бугаларын аштап аргаалап болган сөптөөн. Олар сугаттын черлерде тары-тынган тараа култураларын массалык-биле сугатарын турар. Молотов аттыг колхозта эш Тас-оолга дүртүр тараа

сугатар эвенон 150 гектар тарааны сугатар. Колхозчулар Шараын, Сүтүрүлгө тараа сугатар норманы хүн бүртүдө 120—150 хуу күтүсүндү турган. Сталин аттыг, «Тилекте» колхозтарын тараа сугатар эвенондар Булакта, Бекдик-Хавакта болган Терезин шөлүчө тарааларын калбаа-биле сугатарын турар.

Чамдык хову амыкты үдөндө чедип алган чамдык чедикшиинер-биле чергелештир четпестерин денсөөгө барып болбас. Шаңчыда, Кара-Сүт шөлүчө болган Көжөгөлгө хову тараа тарааларын күтүжү эки, интинде 5-ке чедир 10—20 сантиметр чедир өсүп үгөн, инда бок үндүрүп барык-ла чок. Индиг-даа болза, тарааны чогуур үдөндө сугатарында Ленин аттыг колхозтун баштаар черинин дарагы эш Федотов сагыш салбай, сугатарында ховуларын турар. Тараа шөлүчө килин-не тынптып турар бок үндүрүштин аштап аргаалап амык организастаыптар. Сталин аттыг колхозтун Булакта, «Тилекте» колхозтун Терезин шөлүчө тарааларын өргөдөр кырып чий берген.

Колхозтарын баштаар черлерин, партия аге организацияларын тараа култураларын сугатарында чогуур үдөндө график баулар чорудары чүтүлдү. Колхозчулар тараа шөлүчө бок үндүрүштин дон-дараан аргаалап аштаар, өргөдөрүн, күтүсүлгөн ууткап кылар, куштарын ховуларга херек. Тараанын ховуларын-ларын ууткаар, бок үндүрүштин аргаалап чорукка комсомолчуларын, аныктарын, пионерлерин болгаш шөлүчүлөрүн киргизгелер үлүг ужу-дузалыг.

Дүжүт ажаал аныкшынында белеткээр районун колхозтарында четпес чоруп турар, бо таады-биле тодаргай кылдынган амык чок. Дүжүт ажаал аныкшынында бүтүлө белеткөөдөрүн кыкка хуулаа доозарычче колхозтарын баштаар черлерин болган МТС-тин удуручуларын улут кичөөнгейн салыр херек.

Эки дүжүттү өстүрерин болган ажаал алдыры — колхозчуларын, механизаторларын кыдык күш-ажыктында болган бок чутула амык-херекке районун партия, совет, көдө амык-агы организацияны оперативтиг удурулгасында, то-да организацияны чорудан хаммажыр.

О. ТОВУ,

СЭИП Чаа-Хөл райкомунун пропаганда болган агитация кидирипн өргөлекчизи.

Солун ший

Областың национал театрынын тизе-бөлүтүн артистери Сүт-Хөл районунуң тизе Сүт-Аксин суурун чуртакчылары, Киров аттыг, «Сталинч» орук», Калинин аттыг, Жданов аттыг колхозтарын кезигүнерининг солун шийин көргүсөөнөр.

Июнь 6—11 хүдөөнүн район төвүн

ге ийн катан, көдө амык-агы артеалдерин сугатарында «Алаааа аныктар» деп шийин үндүргөн. Шийин үндүргүштер черлерде көргүсөөнөр удурулгасында көргөсөөнөр. Район төвүн, артеалдерге ук шийин шүптү 4 муң амык килин көргөн.

С. МОНГУШ-ООЛ.

„Мосфильм“ киностудиянын артистери-биле ужуражышкын

Июнь 14-те, Кызылга култура эргелининг чалаанын баугаар «Мосфильм» бөлүк кино артистери чедип келгенер. Аалчыларын Кызылдын аэродромунга областың култура эргелининг на-чалыгы эш Чадамба баштаган култура амыктыкчылар чымы-биле уткуп алганнар. Уткуп келгенер аалчыларга дигит чечектерин букеттерин түдүсканнар.

Октябрьның 40 чылынга алдар кылдыр Кызылдың ыш заводунда

Бодунуң амыкчыларын чуртталга бажынары-биле бо чылын бүтүн хандырар сорулганы Кызылдын ыш заводунуң дирекциясы салган. Ол сорулга ам чедикшиининг күтүсүндү турар. Чижээ, бо чылдык бирги кварталында 4 бажынарын амыктыла кирген. Бажык бүртүгү ийн-ийн аал ишти чурттаар.

Ажыгалга кирген ол бажынарын шынбары эки. Инда сес аал ишти чурттап берген. Чуртталга бажынарынн тудууга анык чурттаар амыкчыларын боттарынын хостуг шактарында эки ишкел-келтирер. Ол чорук тудууга тем-пизин дүргөдөргө, шынбары экижидеринге биче өвөш ролду ойноон.

Интан-биле ады аал ишти чурттаар улут бажынын тудуун бажынары бригаданын кезигүнери ам кылып өздөлгөн. Ол бажынын тудуун Октябрьдин социалист Улут революциянын 40 чыл өңгө бекдик кылдыр ноябрын өздөлдөп турган доозар, улут байырлаадын хүдөөш ук бажыга амыкчылар чуртталга элээр.

Тудут бригаданын эштер Ковалов, Балдан, Кушмин олар хүн бүртүдө нормаларын 130—140 хуу күтүсүндү, чарыктын мурнакчылары болуп турарлар.

Тудутта чутула хергелетирер дигит ма-

териалдарын тудут шактарында белеткеп бөөрин амык заводу майнык сөөлүгү чедип хонуунда элөөн көндүскөн. Оңу чедип аалдыр амык дигитер пилораманың амыкты экижиген.

Майнык сөөлүгү чедип хонуунда амык заводу инти-биле 692 кубометр амыкты тудут организацияларын дигит берген, оң интинде эш Воронковтун баштаган дигитер бригадасы 367 кубометр амыкты чедип хонукта дигит, мурнакчы амыктылаан.

Маш заводунуң дигит амыкчыларын Октябрь байырлаагына күш-ажыкты чаа-чаа чедикшиининг ужуражыр дөм амыктын темпизин улам дүргөдөргө, шынбары бекдик турарлар. Моон-биде чергелештир, амыкты четпестерин денсөөгө чогутур. Чижээ, күш-ажыктын сагылга-чуртуму ам-даа кошкак. Дары-Сюрюн, Никитин олар чамдык амыкты амыкчылар 2—3 хүдөөнө амыкты үдөм чоруттарын болдуруп турга, заводтун дирекцияны болган мектеп чогуур темпизин албан.

Октябрь революциянын 40 чыл өңгө адыр кылдыр адынган социалист хүдөөлөргө чедикшиининг күтүсүндү төлөөдө, күш-ажыктын сагылга-чуртуму бижыгылары эргөжөк чутула.

С. ТАМБИЛЬ.

Планын күтүсүндү дээш

Октябрьдин социалист Улут революциянын төртүтү 40 чыл өңгө тудут амыктын таады-биле төлөтүп ужуражыр дөм алган хүдөөлөргө Сүт-Хөл районун Киров аттыг колхозунуң тудут бригаданын кезигүнери багыт өвөш күтүсүндү турарлар.

Колхозчуларын өлгөрдөн чаагайдык тудуун чуртталга бажынарычче бүтүн шиптирер планында көрдүгөн бүдүрүлгө, мал амыктын тудууларын амык күтүсүндү дөм социалист чарык эвенон, түс-түс кижилер арасында калбарган. Тудут бригаданын 78 кижин, 13 айт, 5 терге, 3 автомашна амыктып турар.

Тудут бригаданын амык-ишчилерин ортузунга күш-ажыкты чөп организастаыпнн ачында июнь 10-га чедир инда элөөн амыкты кылдынган. Бо чылын 15 чуртталга бажынарын тудар, чедир кылдынган 8 бажынын чедир дерини көрдүгөн. Ам колхоз суурунда, сүт-бараан фермаларында болган мал кыдыктагында инти-биле 12 чуртталга бажынарын кылдынган, 6 бажынын хаванын тудуу доозулган. Эркен чылын чедир кылдынган 5 бажынын дооскан, арткан 3 бажынын чедир кылдырын июнь 25-те доозар дөм быза-чылар шүдүрүп амыктып турарлар. Электростанциянын бажынын кол тудуу доозулган, ам сонга, хаалгаларын кылдып турар. 13 өрөөндүг асынын тудуу өтө-дөш.

Мал амыктын тудуу планын көрдүгөн инти амык күтүсүндү турар. Ийн-Дыкта, Шаган-Теректе, Хүтүртинин Улут-Адыра инти-биле 200 амык баш инек кирер 3 кажааны тудуп дооскан. 2070 баш шөр мал турар 4 кажаа тудуп турган болза, Терезинин-Өдетте,

Хаван ажаакчызы

Барыш-Хемчик районун «Большин» көдө амык-агы артеалын кезигүтүшкүтүп үш чыл дүртүдүлдү хаван ажаакчызы амыкты келген. Баштай, төртүр 17 хаваннар хүдөөш алган, оларын 1956 чылда 227 баш чедир өстүргөн.

Эртөөн күтүн өшкү-оолга төртүр 20 хаваннар арттырын берген турган, ам оон 117 чаш оолдарын бүтүн камгалап алган доруктурган турар. Бо чылын хаванарын 260 баш чедирин хүдөөш амыктып

турар. Октябрьдин алдарыг 40 чыл өңгө чедикшиининг ужуражыр дөм хаванын чедип, чайгы ажаакчызы экижиген оң кол кичөөнгей салып, зоо-ветеринарын амыктыкчыларын сүмө-эни үргүлүчү ап турар.

Күш-ажыкты кыдык, мурнакчы дүжүтүлгө барышкыла, колхоз баштаар чедир өшкү-оолга эртөөн чылын күш-үндүрүшүнн нежеде төлөсиринге 2 хаван оолдарын берген.

С. ЛА-СЮРЮН.

Көжээ, 8 шакта, парета ногоан театрга кино артистери-биле кино көргүчүлөрүн ужуражылап болган. Ужуражылга хуралын эш Чадамба амыктык, национал театрын артист эш Өлөш-оолга, анык кино көргүчүтү Зинаида Стрелковская, кино көргүчүтү С. Тамба оларга сөс бергилөөш. Олар култура амыктыкчыларын болган кино көргүчүлөрүнн мур-нундан аалчыларга, оларын дамчыштыр

бүтү кино амыктыкчыларын байыр чедирбешкан. «Мосфильм» артистери Тывага уду-дараа кэп турарын, обла-стың амыктык чоннарын амыктык чонна-рыг чоруткан чаа кинону чогаалып тургуза-рын күтөөн синадарын киргенер.

Дараагында аалчылар индиге үлүп келгилөөш, боттарынын чогаалдыкы

амыктын дугайын көргүчүлөргө дөп-чудан чутаалааннар. «Мосфильм» арти-стери Тывага кино-чуруктарын фес-тивали болуп турар үдө келген, инчан-ган ол кезге, ужуражылга соонда, бар-дукчулар Николай Рыбниковтун ойнал турган тыгыртаны «Бекдик» деп уран-чечен кино-чурукту көргөнөр.

Чурукта: Кызылдын културалык болган дыштанылганы Гастелло аттыг паркын ногоан театрында Мосфильм киностудиянын артистери-биле ужура-жылга. Солгай таадында оң таланынче 1. Көргүчүлөр. 2. Артистер президиумда. Фото Г. Сиротинини.

Мурнакчы садыг черлеринде

Чөөн-Хемчик районун Хорун-Дагда ка-дөс магазин амыктык чоннарын хергел-дери багыт өвөш хандырар турар. Магазинин инти, дашты арыг салып, инда бараанарын корум-чуртумуг кыл-дыр делген чыккаган, бараанарын өртөктерин көсүк саннар-биле тодаргай кылдыр түс-түс билсөөн.

Колхозчулар болган өскө-даа чуртта-чылар кандык бараанарын кайы үдө чутула хергелетир турарын магазин эргелеткен эш Муңзук үргүлүчү сонурулап, садып амыкчыларын хергелеткен бараан-нарын районун сказында эккелдирип турар. Бо чорук бараан саарылганын планын чүтлө доозур өвөш, а амык күт-сөдү арганы анык ай санында берип турар.

Садыгын эш Муңзук Октябрьдин социалист Улут революциянын 40 чыл өңгө чедикшиининг ужуражыр дөм бараан саарылганын планын ай санында 150 хуудан куду өвөш күтүсүндү хүдөөш.

М. СЫНАА.

Улетүр болган аш-чедик бараан-намын амыктык чоннарын калбак хергел-дериин хуртүсүлүшкөн чок чедикши-ининг хандырар дөм чүтүлдүг амык-тып турар садыгчылар Бай-Тайга районда бар. Чижээ, районун Молотов аттыг көдө амык-агы артеалында магазин эргелеткен эш Салчак Очур садыг шүтүмү-га ам 15 чылдарын дүртүдүлдү амыктып келген. Төдөи суурда садыгын эш Валенти-на Животова 1952 чылдан бээр садыг-лап, бо арасында инти-биле өңүтүлү ка-рак огу дөм камгалап, амыктык чоннарын хергелеткен эки хандырар келген.

Бо дүртүдүлдү мурнакчы садыгчы-ларын өргөдөр турар магазиннеринде совет садыгтын културалык бүтүр бар деп чутаалап болур: магазиннерин интинде база даштында арыг-шөвөрүн чуртумун үргүлүчү сагып турар, хондулар болган саваалдар бекшир денсөөр бар, магазин-нер айткан шактарында ол-ла баугаар амыктын турар, садыгчылар анык келген хергелеткөөдө эитиг, эдөк болган оон-да өскө.

Эштер Очур болган Животова олар са-дып амыкчылар-биле сырый хараанын туртуктаан. Оларын ортузунга беседаларын чорудуп, хуралдарын өй-өйдө

организастап эрттирер, хергелеткөөдө садыгчыларын, чагыларын барындаап, амыкты четпестерин садып амыкчылар-нын таадында индиге ук четпестерин ууткаарычче уланган дүргөн хемчегтерин ап чорудуп турарлар.

Мурнакчы садыгчылар эштер Очур, Животова олар хергелеткөөдө хүдүтүл-келди чедип алганнар. Оларын тадыс-кижи бүтү районда барык чок деп санап болур. Олар бараан саарылганын ай, квартал планарын үргүлүчү амык күт-сөдү келген болган бо чылдык планын улут байырлаага бекдик кылдыр ноябрь 7-ге чедир күтүсүндү хүдөөш алган амыктып турарлар.

Д. Хомушук.

Областын ырак районнарын бирөөн болуп өвүр районун «Коммунизмче орук» колхозунда магазин эргелеткен эш Өмүчүр райпола дөм амыкты садыг-чыларын бирөөн. Ол ам 8 чылдарын дүртүдүлдү садыг шүтүмүг амыктып келген.

Бо арасында эш Өмүчүр садыг амык-тын биче өвөш дүртүдүлдү интигилеп алган. Бараан саарылганын планын эш Өмүчүр эргелеткөөдө магазин ай санында барык ийн чүс хуу чедир күт-сөдү келген.

Дүртүдүлдү садыгын эш Өмүчүр күт-лө колхоз суурунда садыглып турар өвөш, хаван колхоз төвүндө 40—50 кило-метр ыракта малчынарга чутула хергел-дөдө бараанарын апышар сагылап турар. Серини, өттүтү, шынгыт тайгалар-да малды одардып, секиртип турар мал-чынарын ортузунга садыгын эки орга-низаастаыпнн ол амык үдө кичөөнгей салып турар.

Мадаа холбаштыр, мурнакчы садыг-нын амыктында чамдык четпестерин база денсөөгө чогутур. Чүд дөргө, демир оруннар, эзерлер, патефон, дик чүр по-роштар дөм ишкан чамдык барааннар амык үдө ол магазинде чок. Бо бараан-нарын эккелдирер дугайында айтырыгын эргелеткен райпо баштаар черинге тур-туса-даа, ук барааннар магазинде амы-гында көзүлгөн турары хонуканнар.

Ажылда четпестерин шиптирилгит ууткавышаан, улам эрестиг амыкты чутула.

Д. ЧАМЗЫРЫН.

Тарааның чайгы ажаалгазын күшпелдирер

Улут-Хем районун Киров аттыг кол-хозу эртөөн чылдарта бодарга, тарылган бо чылын эки шынарлыг чоруткан. Шык бажынышкынын чогуур үдөндө болдуңган. Тарылга шөлүчө сайырадып кылдынганы эки. Көжээ ховуунда бол-ган дөртүдө 400 гектар тараанын күт-үжү эки, 15—20 сантиметр чедип турар. Индиг-даа болза, тарааларын сугатары негетининг турар, чамдык черлерде та-рааларын сым арай саргырыккай бер-ген, чүтө дөргө, оңу чогуур үдөндө сугатарында ол индиг байдалга та-варышкан.

Эштер Очур болган Животова олар са-дып амыкчылар-биле сырый хараанын туртуктаан. Оларын ортузунга беседаларын чорудуп, хуралдарын өй-өйдө

Белеткелге дүжаар маадарын көктү-шмыгыт, серпин тайгаларга секиртир азыраар амыкты районун кайы-даа кол-хозтарында бо чылын дык четпес органи-заастаан. Районун колхозтары бо чылдык өздөлдөп бээр сүт саадында элөөн көү-дөндө-даа болза, сүт дүжаар планын июнь 1-ге чедир чүтлө оң амык хуу кылдыр күтүсүндү.

Районун Сталин аттыг, «Сталинч

Колхозчулар 4 кол бугаларын, биче хемчээдиг дуулаал 7 буганы тараа сугатарында белеткөөдө төлөөд, оңу ам чөп амыкчылар артан. Бирги хову бригадасы

Төрөөн чуртка мал ажылынын хөй продуктуларын берээл!

Фермаларның ажил-ишчилери! Малдың продуктулуун бедидерин чедип алыңар,

Хакасия-биле чарышка бирги чер дээш демисежиңер!

Корүзүлсүни 1957 ч. январь 1-ден июнь 1-ге чедир медээ бугаар берген

Инек бүрүзүндөн сүт саалдазынын талазы-биле мурнакчы колхозтар

Колхозтар	Районнар	1957 ч. январь 1-ден июнь 1-ге чедир сүт сагган сүт (кг-биле)	1956 ч. июнь 1-ден турганы (кг-биле)	1956 чылга деңгээрге 1957 чылда сагган сүт-түн хуузу
«Кызыл тараачын»	Бии-Хем	818	614	133,2
«Революцияның чалбыжы»	Танды	623	506	123,1
Молотов аттыг	Каа-Хем	608	390	154,6
«Тилелге»	Каа-Хем	596	472	126,2
«Октябрь 14 чылы»	Каа-Хем	502	347	144,6
«Күш-ажылдың хостуу»	Улуг-Хем	494	427	115,7
Ленин аттыг	Бии-Хем	493	296	166,5
«Кызыл туу»	Каа-Хем	461	422	109,2
«Х Улуг Хурал»	Улуг-Хем	427	368	116,0
«Искра»	Бии-Хем	424	229	185,1
Калинин аттыг	Танды	408	237	172,1
«Сталинчы орук»	Каа-Хем	394	254	155,1
«Сталинчы орук»	Сүт-Хал	391	191	204,7
«Торталыг»	Өвүр	384	190	202,1
«Коммунизмче орук»	Өвүр	378	159	237,0
Ленин аттыг	Чөөн-Хемчик	372	347	107,2
Сталин аттыг	Сүт-Хал	356	92	387,0
«Бомомол 30 чылы»	Барыын-Хемчик	352	244	144,2
«Май 1-зи»	Току	351	—	—
«Искра»	Чөөн-Хемчик	348	259	134,3
Бочетов аттыг	Бии-Хем	343	439	78,1
«Октябрь 30 чылы»	Каа-Хем	318	227	140,0

Инек бүрүзүндөн сүт саалдазынын талазы-биле мурнакчы фермалар

Фермалар	Колхозтар	Районнар	1957 ч. январь 1-ден июнь 1-ге чедир сүт сагган сүт (кг-биле)	Фермалар эргелекчилеринин фамилиялары
Туран	«Кызыл тараачын»	Бии-Хем	865	Д. С. Доронин
Билелиг	«Кызыл тараачын»	Бии-Хем	846	П. Т. Байыр
Марачевка	«Революцияның чалбыжы»	Танды	744	Я. А. Перетягин
Оттук-Даш	«Х Улуг Хурал»	Улуг-Хем	730	Милухин
Топ	«Тилелге»	Каа-Хем	717	—
Топ	Молотов аттыг	Каа-Хем	653	—
Бирги СБФ	«Күш-ажылдың хостуу»	Улуг-Хем	554	И. П. Фитин
Тарлаг	Ленин аттыг	Бии-Хем	539	М. Б. Дамба
Балгазын	«Революцияның чалбыжы»	Танды	496	—
Хут	«Кызыл тараачын»	Бии-Хем	469	В. Н. Кунаев
Халын	Бочетов аттыг	Бии-Хем	489	А. С. Мамедонов
Малиновка	Ленин аттыг	Бии-Хем	453	Д. А. Норит
Зербек	«Кызыл тараачын»	Бии-Хем	443	—
Өвк	«Искра»	Бии-Хем	426	Я. Г. Сандин
Могай	«Искра»	Бии-Хем	413	В. И. Астафьев
Доора-Халын	Калинин аттыг	Танды	402	М. Таскуг-оол
Уургайлыг	Калинин аттыг	Танды	378	И. Г. Полаунин
Топ	Жданов аттыг	Танды	369	А. Г. Роголев
Топ	«Кызыл партизан»	Танды	367	А. В. Буринов
Ийиги СБФ	«Күш-ажылдың хостуу»	Улуг-Хем	361	Тумат Санчы
Топ	Сталин аттыг	Танды	293	О. Кара-оол
Топ	«Тилелге»	Танды	248	—
Шанган	Сталин аттыг	Танды	244	Фуктай
Азөөт	Бочетов аттыг	Бии-Хем	221	П. С. Мвады

Областың колхозтарында куш чуургаларын бүдүрүп турарынын талазы-биле медээ

(1957 ч. 5 июнь 1-ге чедир)

Колхозтар	Районнар	100 гектар тармак культураларында хамарыштыр алдынган чуургалар	1 кыс дагадан алдынган чуургалар	Ийити алдынган чуургалар
«СЭКП ХХ съездин»	Бии-Хем	1918	20,4	13427
«Тилелге»	Каа-Хем	1388	71,0	24987
Ленин аттыг	Бии-Хем	1273	50,9	26735
«Кызыл тараачын»	Бии-Хем	1221	39,4	35904
«Искра»	Бии-Хем	940	29,5	22578
«Ленинчы орук»	Каа-Хем	898	21,0	8988
Бочетов аттыг	Бии-Хем	569	21,3	15707
«Октябрь 30 чылы»	Каа-Хем	376	16,0	6030
«Октябрь 14 чылы»	Каа-Хем	361	10,0	5326
«Совет Тыва»	Каа-Хем	328	22,0	6570
Молотов аттыг	Каа-Хем	249	35,0	4240
«Кызыл сыдыс»	Бии-Хем	222	71,5	3817

ОБЛАСТЫҢ КОЛХОЗТАРЫНЫҢ МУРНАКЧЫ СААНЧЫЛАРЫ

Фамилиялары болгаш аттары	Районнар, колхозтар	1957 ч. июнь 1-ге чедир инек бүрүзүндөн сагган сүт (кг-биле)	Фамилиялары болгаш аттары	Районнар, колхозтар	1957 ч. июнь 1-ге чедир инек бүрүзүндөн сагган сүт (кг-биле)
У. С. Садакова	Бии-Хем «Кызыл тараачын»	1044	Л. Багирцова	Улуг-Хем «Күш-ажылдың хостуу»	685
Д. Р. Завьялова	Бии-Хем «Кызыл тараачын»	1019	Е. Петенева	Улуг-Хем «Күш-ажылдың хостуу»	680
Элесней Байыр	Бии-Хем «Кызыл тараачын»	991	Г. С. Пахомова	Улуг-Хем «Күш-ажылдың хостуу»	664
У. Биче-уруг	Бии-Хем «Кызыл тараачын»	920	Байкара Бадыма	Улуг-Хем «10 Улуг Хурал»	663
Т. А. Шведова	Танды «Революцияның чалбыжы»	898	Н. Стародумова	Каа-Хем «Кызыл туу»	661
С. П. Чадаш	Бии-Хем «Кызыл тараачын»	894	Сермаа Дүжүк-пен	Улуг-Хем «Х Улуг Хурал»	659
А. Ч. Барына	Бии-Хем «Кызыл тараачын»	864	А. Д. Дюбина	Бии-Хем «Кызыл тараачын»	653
З. Ш. Толбаева	Бии-Хем «Кызыл тараачын»	861	Л. Кыргыс	Улуг-Хем «Күш-ажылдың хостуу»	646
Маады Эрембуу	Бии-Хем «Кызыл тараачын»	857	Е. К. Агапова	Танды Жданов аттыг	643
Н. П. Кондаранова	Каа-Хем Молотов аттыг	840	Т. Ф. Быстрова	Танды «Революцияның чалбыжы»	641
Л. Дысылык	Бии-Хем «Кызыл тараачын»	827	О. Х. Чимбийн	Каа-Хем Молотов аттыг	640
Н. Н. Федулова	Бии-Хем «Кызыл тараачын»	819	А. С. Клепикова	Танды Жданов аттыг	636
О. Билчирмаа	Танды «Революцияның чалбыжы»	810	Е. Дудина	Улуг-Хем «Күш-ажылдың хостуу»	633
Н. А. Бунина	Танды «Революцияның чалбыжы»	808	В. Кыргыс	Улуг-Хем «10 Улуг Хурал»	626
М. П. Шумова	Танды «Революцияның чалбыжы»	793	П. И. Формова	Бии-Хем Бочетов аттыг	616
Н. И. Шаламова	Бии-Хем «Кызыл тараачын»	789	Г. Т. Юнина	Танды «Революцияның чалбыжы»	612
А. Т. Болотова	Танды «Революцияның чалбыжы»	785	Н. Н. Варламова	Танды «Революцияның чалбыжы»	598
И. С. Толмачева	Каа-Хем «Тилелге»	782	Т. Байкара	Бии-Хем Бочетов аттыг	584
Н. Л. Якунина	Улуг-Хем «10 Улуг Хурал»	763	М. И. Кибардина	Танды «Революцияның чалбыжы»	577
Н. Ч. Байкара	Танды «Революцияның чалбыжы»	758	И. Г. Фаселова	Танды Жданов аттыг	571
Х. Тарыймаа	Бии-Хем «Кызыл тараачын»	746	М. Н. Түлүш	Улуг-Хем «Күш-ажылдың хостуу»	561
Ш. Сундуй	Танды «Революцияның чалбыжы»	741	Түлүш Денмаа	Улуг-Хем «Күш-ажылдың хостуу»	557
З. П. Фролова	Танды «Революцияның чалбыжы»	740	А. И. Спиридонова	Танды «Кызыл тараачын»	551
С. А. Милухина	Улуг-Хем «10 Улуг Хурал»	727	М. Ф. Хроменко	Танды Калинин аттыг	543
М. Балдан	Улуг-Хем «Күш-ажылдың хостуу»	708	В. Серебренникова	Каа-Хем «Кызыл туу»	542
В. Федосихина	Улуг-Хем «Күш-ажылдың хостуу»	701			

Бии-Хем районун «Кызыл тараачын» колхозунун саанчызы
У. САДАКОВА.

Каа-Хем районун Молотов аттыг колхозунун саанчызы
О. ЧИМБИЕН.

Улуг-Хем районун «Күш-ажылдың хостуу» колхозунун саанчызы
Г. ПОХОМОВА.

Хаван ээдин күрүнеге дужаар талазы-биле мурнакчы колхозтар

(1957 ч. июнь 1-ге чедир).

Колхозтар	Районнар	100 гектар тармак культураларында хамарыштыр алдынган чуургалары (дециметр-биле)
«Кызыл туу»	Каа-Хем	10,1
«Ленинчы орук»	Каа-Хем	4,5
Бочетов аттыг	Бии-Хем	3,27
«Сталинчы орук»	Каа-Хем	2,0
«Октябрь 30 чылы»	Каа-Хем	1,7
«Октябрь 14 чылы»	Каа-Хем	1,66
Молотов аттыг	Каа-Хем	1,6
Ленин аттыг	Бии-Хем	1,58
Ворошилов аттыг	Каа-Хем	1,45
«Искра»	Бии-Хем	1,18

Хураганнарны бүрүн камгалап алган мурнакчы хойжулар

Хойжуларның фамилиялары	Колхоз	Район	Хойжуга быжгылаан хойлар	Менди алдынган хураганнарның саны
Н. Бугалдай	«Тилелге»	Танды	559	559
О. Шараани	«Искра»	Чөөн-Хемчик	426	430
Шантар Базы	«Чаз орук»	Эрзин	397	411
О. Ширинна	«Тилелге»	Танды	392	417
И. Доржу	Молотов аттыг	Бай-Тайга	317	340
А. Даваа	«Чаз орук»	Эрзин	317	323
Т. Делбин	Молотов аттыг	Бай-Тайга	317	317
Даваа Менге	«Чаз орук»	Эрзин	304	308
С. Терештей	«Мурнакчы»	Бай-Тайга	280	282
С. П. Серээ	Сталин аттыг	Бай-Тайга	261	271

Областың совхозтарының мурнакчы саанчылары

Саанчыларның фамилиялары	Совхозтар	1957 ч. январь 1-ден июнь 1-ге чедир инек бүрүзүндөн сагган сүт (кг-биле)	Саанчыларның фамилиялары	Совхозтар	1957 ч. январь 1-ден июнь 1-ге чедир инек бүрүзүндөн сагган сүт (кг-биле)
А. Белова	«Элегес»	1188	Нару Миля	«Межегей»	838
А. Грачева	«Элегес»	1171	А. Суворова	«Межегей»	829
Е. Грачева	«Элегес»	1155	М. Апоменова	«Өвк»	824
Н. Нефедова	«Элегес»	1137	Н. Тошанова	«Элегес»	800
В. Чащина	«Элегес»	1094	Н. Никифорова	«Межегей»	788
Оюн Клара	«Элегес»	926	Морозова	«Элегес»	776
О. Мигачева	«Өвк»	914	Л. Дьяченко	«Өвк»	762

«Элегес» совхоз сүт саалдазынын болгаш хой ажылынын талазы-биле Бүгү-завлелдин кээзэ ажыл-агый делгелгезинин ам ийа чыл дүргүзүндө киркижиңиз болуп турар. Шинан-ла совхозта сүт саалдазын оомукчу чыдарды дыка көвүдүн. Совхоз

1953 чылда бир инектен ортумаз-биле 600—800 кг сүт саап ал турган болза, 1956 чылда бир инектен-не ортумаз-биле 2367 кг сүт саап алган. Сүт саалдазын ам-дээ көвүдүлдү дээш совхозтун саанчылары бедик хүлээлгелер алган ажылдап турарлар.

Чурукта: «Элегес» совхозтун кезек инектеринин сүтү дөңгөлөп турары. Мурунда тергелди алыг сүт дажыкчалары.

Фото П. Колостуу.

Делегей Байдалының Дөңгөзү

ТАЙБЫНҢЫҢ БОЛГАШ НАЙРАЛДЫҢ ХЕРЗЭНГЕ

Н. А. Булгавинның болгаш Н. С. Хрущевтун Финляндияга чоразына буюлган тайбынның болгаш найраалдың эрге-ажымы дөңгөзүшкүн болган. Буюлган эртең чугаалажышкынырга чугаа болза, ийи чурттарның арасында найраалдыг харылааларны тургузарының дугайында болган. Ийи харылаалар ол ийи чурттарның арасында шагда-ла туруп турар болгаш найраалдың, кады ажыда-жылганың база бот-боттарында дузалажы-рының дугайында дугаржула-биле быжгылатынган болуп турар. Совет-финляндиядагы айткан турар: «Туруп турар найраалдыг кожа-хелбөз турар чорук болза, бот-боттарын хүндүлжиринге болгаш дузалажырында база идегеринге үндөилетинген». Ийи чурттар болза, «ол а-сеткидиг кожа-хелбөз харылаалары моон сонгаар-даа эки, эл-найраалчы болгаш буюлган-ла бот-боттарында идегер чорукка үндөилетинген болурунча чаа-бышты-биле чүткүрүнге быжгы бую-реддиг». Ийи чурттар Хельсинкиге болган чугаалажышкынырга Совет Эвилелин-биле Финляндияның арасында туруп турар найраалдыг болгаш а-сеткидиг кожа-хелбөз харылаалары быжгылаарының болгаш хөгжүдериң дугайында чугаа болган.

Совет-финляндия динидагы болза, улустар арасының дүшкүрүлүг чорунуң буюлган суунаан балык тударында ынак-ындыг кижилеринг болгаш азы-бүрү баа сагыштыгарының даамнаарына алаанда турган тепкижин ужуз октапкан. «Кансан утисет» деп фин сулу барыны чүткүч хончу мегечилерин сойлазы-шаан, «Финляндия биле Совет Эвилелин арасында найраал чүчү хире дегем үндө-иле тургустунуп турары дээрзин барыны чүткө билеби турар ийишпе азы билеп алырын күзөвейди-даа туралар» деп бижээн.

Тайбың бую-биле кожа-хелбөз турары-ның политиказы, нейтралитеттин болгаш улуг күрүдериң болулушкыныне-ринге кирешениң политиказы болза, Финляндияның дайын сөөлүндеги байда-лында эки савдарын чедирген. Ол поли-тика болза, Финляндияның айыыл чок чорун хандыгары-биле кады Совет Эвилелинниң соңгу-барыны ызылааларының айыыл чок чорун база-ла хандыгары, оон-биле Европаның соңгу талазында тайбы-ны быжгылаарында ийи берген. Ийи чурттарның экономикадыг харылаа-лары база-ла боттарында ажыгыг кыл-дыр хөгжүп турар. Совет-финляндия сал-дыгың хемчээли 1950 чылдан 1956 чылга чедир 3,5 катан өскөн. Амгы үе-бары-ла 100 млн. рубль түнге боттары-ның арасында немерде бараан салгыла-жышкынының болгаш Финляндияны Ленинград девискары-биле шаандан тура чачыл болган салгы харылааларының хөгжүдериң дугайында дугаржуушун база чедип алган. Тайбың бую-биле кожа-хелбөз турарының политиказы ийи чурттарның арасында култура, эртем, спорт харылааларын улам быжгылаары-га ийи болган.

Совет-финляндия динидагы демдел-гетинге: «Финляндия нейтралдыг чурт болган ужурунда улустар арасының ам-дыралында чөрдүлөөлүг чоруктарга дет-кимчени бээр бүгү чүдүлдерин моон сон-гаар-даа өжөгээр чаллаар болгаш улус-тарның арасында чогулгалыг чүдүлдерге деткимче болуп, оларны чогулдуларга база чөрдүлөөлүг чок кылган бүгү чүдүлдерин эрге-ажымы дөңгөзүшкүн. Динидагы айтканы болза, ССРЭ-ниң болгаш Финляндияның чазактары «Каттышкан

Нациялар Организациязының Уставын буюулар тайбынның болгаш айыыл чок чорукту деткинчи чайгылыш чокка чүт-күн турар» болгаш «чепсек дүжүрениң чедип алырының улуг ужуз-дузалыгын үндөп «база» улустар арасының чогуу-рунааларын тургускаш, атомнуг болгаш ледородтук чепсектерин чугаа чокка хо-руурун, а ол ышкаш айттыгган чепсек-ти шенделген доп-дараан ылавыла со-сактырын баш ууру көрүп турар улустар арасының киниг дугаржулааларын кыл-лары эргежок чугула деп санап турар».

Совет-финляндия харылаа болза, аны-га социал-политиктиг системаларың күрүдериң арасында харылааларың үндөп-чигээ болуп турар болганда Евро-паның соңгу талазында туруп турар чурт-тарга онза ужуз-дузалыг. Н. А. Булга-винның болгаш Н. С. Хрущевтун Фин-ляндияга чоразында Скандинав чурттар-ның хой-ниитизиниң ыяк кичөөгөй салып турганы оң-биле таймылаары-на.

«Стокольм тединген» деп швед солунуң бижээни болза, ийи аныг ни-тиел системаларың күрүдериң тай-бың бую-биле кожа-хелбөз туруп болу-рун аргазын совет-финляндия харылаа я-ргүзүп турар. «Финляндия биле Совет Эвилелин арасында эки харылаалары Скандинав чурттар бедни-биле үндөп көрүп турар» деп ол солун медегезен. Совет улутуучуларың Финляндияга чо-разы Европаның соңгу чүгүнге тайбы-ны быжгылаарыга деткимчелг болуп деп оларның депшилтеги паралагы медегезип турар.

Совет-финляндия динидагы ийи чурт-тар болза Европаның соңгу талазында туруп чурттарның арасында найраалдыг харылаалары быжгылаарыңча болган оларны бот-боттары билчир чорун экижидеринге боттарының чүткүп турар-ын медегезилер. Н. С. Хрущев Хель-синкиге болган паралаг конференция-га чүве чугаалаш, тайбыны быжгыла-арың эки херээн «делегейниң кайы-да динида — соңгу-даа, муруну-даа бол-гаш барыны-даа талазында эгелеп бо-лур» деп медегезген.

Скандинав чурттарында реаксылыг ба-лүтер улустар арасында дүшкүрүлүг чорукту тургузар дөңгөзүшкүн эвес ку-женишкенин кылып турар, ычтанга Евро-паның соңгу талазында тайбыны быж-гылаар чорук амгы үеде улуг ужуз-ду-залыг болуп турар. Соңгу-атлантика бо-лүгжешкенин кижилеринге боттарың болуп турар Порегианың болгаш Данияның ча-зактары ол-ла чурттарның эрге-ажык-тарында болгаш бүгү-ниитиниң тайбыны-ның-даа эрге-ажыктарында чөрдүлөөлүг НАТО-нуң шериг политиказында ам-даа халбаатанмышаан турар.

Импералистерин дайын белеткелниң күштелишкени-биле таймылаарың амгы үе-байдалда совет улутуучуларың Финляндияга тайбының болгаш най-раалдыг эрге-ажымы дөңгөзүшкүн шыга-рангай болушкун болур. Н. А. Булга-вин болгаш Н. С. Хрущевтун Финляндияга эң-не ийи-биле уткуп-хүлөөп алганы болгаш оларны Хельсинкиге кылган чу-гааалажышкынының түндөлдөгү бол-за, ол ийи чурттарның улустары бот-тарының чазактарының бүгү делегейге тайбыны быжгылаарыңча уланган поли-тиказын долгуз-биле чүдүлүп көрүп турар дээрзиниң дугайыг херечилеп алы-р.

«КУСКЕ ЧЕДИР ТУР АРГА»

Буржес-Монуриниң тургусканы чаа Француз чазак парламентиге ынгыт-ла улуг эвес хой кезиниң буюлган алы-

га, оң-биле чазак кризиси шиптирле-тинген турда, Рейтер агентлигиниң кор-респондентиниң херечилеп турарын буюулар, Национал хураалдыг көжөгелери-ниң артында «Куске чедир тур арга-дыр ийи» дөңгөзүшкүн диниң болур. Чоок-ку уелерде Национал хураалдыг дымта-ны-биле таралдыр болгаш чүгө чай төн-чүтүдө ам катан чыгыр деп чүвени ол сестериниң чогадыкчылары барымдаалыг көргөннөр. Чаа чазактың мөңгө болгаш быжгыг өзеи оң-биле илеретинген. Ол-ла корреспондентиниң чугаалажышкыны буюулар, чамдык хайгааракчылар Буржес-Монуриниң чазакта турар хуусааны он-даа чөгөтүг кыска кылдыр баш ууру са-нап көргөннөр.

Ги Молениң дүшкениниң сөөлүдө ча-закты тургузарын элзэн каш ажыдак-чыларга дараалаштыр дагып келген, ыч-чалза-даа оларны орадажышкынырга чедимче чок болгулаан. Оон чазак кри-зис узамдыккаш турупкан. Оон ужурун-дык хой депутаттар болгаш бүдүн-бүдүн парламент бөлүктери беин национал ху-ралга чаа чазактың программаның чүмү-лө чүдүлүшкүн эвес, а кризисте кан-дыг-даа чөшүл аргалары кылып тур-гаш узаткаарын бодаш Буржес-Монур-иниң чазак дөңгөзүшкүн бооп бадыйлаан. «Эйиң эрттир узамдыккан кризисте узат-каар күзөп улуг болуп турда беин алжыр болгаш саң-хө айтырылгар талазы-биле Национал хураалга улуг чөрдүлөөлөр барын Буржес-Монур дөңгөзүшкүн хой эвес сангыг бердинген бадыйлашкын көр-гүзүп турар» деп Рейтер агентлигиниң корреспондентини медегезген.

Чаа француз чазактың программасында чазак кризисин бодура берген чылда-гаанын ам-даа узаткатынмаан оон тургузунуң быжгыг эвес, бошкандыгын көргүзүп турар. Буржес-Монур херек кырында реаксылыг бөлүктериң эрге-ажымы барымдаалаан политиказын чоруду-рын хүлээген. «Юманите» солун Бур-жес-Монуриниң чазактың дугайыг көчүп шын таймылаары: «Чаа чазакты му-рундагы ышкан шак-ла ынгыг деп санаар болза, шын эвес. Херек кырында ол оон дыка дора».

Чангыс-да парламент бөлүгү чаа чазак-ты долгуз-биле деткиндей турар дээрзин Национал хураалга бадыйлашкын көр-гүсөн. Буржес-Монуриниң хамааржы ту-рары радикалдарың партизаның Мен-дес-Франка баштаган хой болгаш сал-дыгары бөлүгү беин чазакка идегеринге ууру бадыйлаан. Социал-депутаттар партияны салгыла-чурума чачыраткан, чазакты чүдүлүшкүннөр. ыччалза-даа пар-ламенттиң чангыс эл-сеткидиг бодол ту-рары-биле алырга, социал-депутаттар чөрдүдө болуп турар. Июньнун төңчү-дө ол партияны сөздөинде ынгыг ханы чөрдүдө көстүп үнүп кээр боор деп би-лип туралар.

Ычанга эң-не чүүл-бүрү уганымын-кыныларга хайгааракчылар чаа чазак ке-ди чок болгаш чаа кризис болур деп са-нап туралар. Чазак кризисинден ушту-нарының аргазын Францияныг депшил-гелг хой-ниитини айттып турар. Чөөн хой-нурууга дааныр болгаш Францияныг эрге-ажыктары барымдаалаан чазакты чуртга тургузарын француз улустун хой нуруузу күзөп турар. А ол эрге-ажыктар Алжирге дайынны сөздөинде, алжыр ай-тырыны тайбың бую-биле шиптирлээрин, АКШ-тан хамаарышпас даштыкы поли-тиказын чорудулар, дайын белеткелниге унуп турар ашха-хөргөңлериң экономи-каны болгаш сак-хөөүг эдеринге, ажыгы чоннарың байдалын экижидеринге ча-рыгдарын негеп турар.

С. ИВАНОВ.

Чехословак Республикада анык-тарын болгаш студенттериниң VI Бүгү-делегей фестивалыга белеткел чоруп турар. Москваже чо-руурун эргезин чехословак аны-ктарың эң дээр төлөлекчилеринге тыыскан. Оларны аразы-да—Кызыл Явуру куражыл-агый-нын (Борборжан районда) килдес эргелекчизи Миллада Кубицова: Эрг-кең чылым Кубицованы куражыл-агый-нын эң дээр ферма эргелекчи-зи кылдыр медегезип турар. Ку-ражыл-агый-нын эргелекчизи ону фес-тивальга төлө кылдыр чорудар деп шиптирлээр.

Чурукта: Миллада Кубицова ажы-лынын өйндө.

Фото Э. Бераным.

Чехословак телеграф агентлиги.

ДӨНЧҮ МЕДЭЭЛЕР

Быдат Улус Республика-биле, Корея Демократтыг Республика-биле болгаш Вьетнамың Демократтыг Республиказы-биле салгылажылгада элзэн хой кымы-гаарлашкынына голланд чазактын күш чок болуудар деп шиптирлээрин билдир-ген. Франс Пресс агентлигиниң дини-танканын алырга, Бельгияныг даштыкы херектер министрствозу медегел парлап үндүргөн, ында болза Бельгияныг КР-же үндүрүп салгылаарыга чөшкө-рүн бараанын диниң Совет Эвилелин-биле болгаш социалдыг лагериниң европа чурттары-биле салгылажылгада хүлөөп алдыган бараанын диниң дөңгөзүшкүн деп Бельгия шиптирлээр дээрин чугаалап турар.

Июньнун 14-те тускай чоруга-биле Ийиңиң премьер-министри Неру Сирия-да чөдө берген. Неру Сирияныг прези-дентин Шукри Куатли-биле узашкан. Сирий премьер-министр Сабан Асалини медегезилген алырга, Азия чурттарында хамаарышкан элзэн хой айтырылгары Сирияныг чазак-биле Неру чугаалажып көргөн.

Оклахома-ситиде (АКШ-тың Оклахома штатта) улутуп болгаш уран кымыг дел-гетген ажыттыгган. АКШ-тың муруну-барыны талазында делегеттерини органи-застан турганының бүгү дугурунда эң-не хой сангыг чурттар ол делегетте ки-ришкен, оларын аразында Совет Эвиле-ли, Индия, Франция, Италия, Япония болгаш өскө-даа чурттар бар деп «Окла-хома» солун бижээн. Совет Эвилелинниң делегеттеде делгезген өскө чүдүлдерин ал-дыа нефть алыр чөдөрлөрн өрүмнээринге чепсектелдер бар дээрин ол солун онза-лап медегезип турар.

Польша Улус Республиканың болгаш Герман Демократтыг Республиканың а-разында 1957 чылда барааныр солчуру-нуң болгаш төлөлдөгү дугайында дугар-жулгага немерде ийити протоколга Вар-шавага ат салган, ол протокол ийи чурт-тары аразында бараан саарылажыны улам ыңай калбартырын көрүп турар.

Июньда грипптиң халдавырыг аа-рын уламчылавышаан турар. Паралаг-та динидагыдан алырга, араан ки-жилерин саны шагда-ла 2,5 миллион ажа берген. Чуртун хой-хөй шкоалары ажыдавайн турар.

(СЭТА).

Тайбың талалакчыларының шимчээшкениниң хөгжүлдөзүндө чугула чада

КОЛОМБО. (СЭТА). Чейи хүн ажыда-лының соонда Тайбынның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң (ТБЧ-нын) сессиязы мында бодунуң ажылы дооскан.

ТБЧ-нын амгы сессиязы моон мурунда сессияларын элзэн каш онза чүүл-ер-биле ылгалып турар. Тайбың талалакчы-ларының шимчээшкениниң бүгү дугу-рунда ТБЧ-нын сессиязы бир-ле дугу-ар азий күрүдериң найысламында чоруту-нуң турар чорук болгаш кижилер төлө-тегенге эң-не үндөп чүгү — тайбынны камгалаар дугайында чангыс аай сагыш салгышкыны-биле сырый каттышкан ки-жилерге ол күрүне бодунуң чуртунуң ажыны аалчыгы бую-биле ажылып берген чорук улуг чугула болушкун болур деп санап берикшилериниң чорудулажы-нда чүве чугаалаан хой-хөй ораторларың медегелеп тургулааны таварылга чүве эгес.

Сессияны Коломбога чорутканы болза, Африканың, Азияныг болгаш Латин-Аме-рика чурттарының хой миллион улуста-ры-биле Европаның тайбың дөңгөзүшкүн сессияларының шимчээшкениниң улуг әп-сеткил каттыштырылганын көргүзүп болган. Имперализмниң «үлөжүп болгаш чагырып тур» деп эрги политиказының тыгача шапмышкыныг база эгетимес кылдыр бууруп дүжүп турарын ол әп-сеткил каттыштырылганы көргүсөк. Барык 80 чурттарныг төлөлекчилери ол дугайы сессияныг бедик индиринде чугаалап турганнар. Шимчээшкенине киришкен миллион-миллион кижилери куланыгың болгаш ядаралдыг кичи-зинге тударын орадажып турар империа-лизмниң хоралыг күштеринге ууру ол хире килевилг буруу шапмышкынар тай-бын талалакчыларының шимчээшкенин төөгүзүдө кажан-даа ыңчар диниң көрбөзү-биле сессияныг индиринде динидагып турган.

Хой-хөй чурттарныг чазактарының болгаш парламенттериниң кезигүүнери, чөдөрлөк бөлүктериң болгаш шапмын чүдүлгезиниң төлөлекчилери, эртемден-нер, чогаалчылар, чуручулар, әмчилер, башкылар, бажың эелери, ламалар, проф-өвилелдериниң ажыдакчылары, улустар арасының хой-хөй организацияларының база хой чурттарныг эң-не азы-бүрү ор-ганизацияларының төлөлекчилери сес-сияныг индиринде чүве чугаалааннар. Олар шунтузу — канчап-даа турган тайбынны камгалап алыр ужуруг деп чангыс бодалды үлөжүп турганнар.

Ийити политиктиг айтырылгарың болгаш чепсекеленишкенин дүжүрениң айтырылгарының талазы-биле сессияны шиптирлээр тайбын талалакчыларының шимчээшкениниң улуг ыңайгы хөгжү-лөдөинге чугула чада болуп турар. Тайбың дөңгөзүшкүн тайбыңче улустар-ның чайгылыш чок күзөп-соруу илере-тинген.

Хой-хөй делегаттарың, ТБЧ-нын Коломбога болган сессиязының ажылы хайгаарып көрүп турган аалчыларың болгаш хайгааракчыларың бодалдары-нда алжыга, бо болушкун болза, тайбын талалакчыларының шимчээшкениниң хөг-жүлөдөинге чугула чада болуп турар. Тайбың дөңгөзүшкүн дүжүрениң хөрөөлө-ниче чаа-чаа күштер каттыжып кирген дээрзин ТБЧ-нын Коломбога болган сес-сиязы көргүсөн.

Улустар арасының дүшкүрүлүг чоруну копкадырыңча болгаш дайынның азы-а-дын копкадырыңча уланган политиказы чайгылыш чокка чорудуп турар Совет Эвилелинниң улутууга болгаш чазакта чөдөрлөк чепсекти хоругдарының дугайында айтырыг талазы-биле Совет чазак-тың тайбын санаалары база Чоокку Чөөн чүткүп болгаш Европаның айтырыл-гарын таарыштырып шиптирлээр херектин дугайында Совет чазактын санаалары бо-ла дайынның кыжаныннан кижилерге те-гетини камгалап болур боттуг үндөин ботуру-лур деп сессияга чүве чугаалап тур-ган он-он кижилерин медегелеп тургу-лааны таварылга эвес.

Румынияны кедээ ажил-агында социалист чарытталар

БУХАРЕСТ. (СЭТА). Бо чылдың баш-тайгы дөңгөзү Румынияныг кола-ктивтиг ажил-агыйларыга болгаш кө-дө ажы-агый әптелелеринге ажылы тараачкынының 240 муң ажыг өг-бүлө-лери киргизген, ол болза, 1956 чылдың ол-ла үзүнге бодарга бир чартык катан хой.

Констанц, Галац болгаш Бухарест областтарың 13 районнарының тараа-чыныры долгуз-биле кооперастатынган.

СУД ЗАЛЫНДАН

Оорлар шиптирген

Сүт-Хөл районунд Жданов атыг көдө-ажы-агый артелиниң кезигүүнери тур-ган Ондар Дакар-оол, Ооржаа Кимчик олар колхозтун ажылы кылбай, колхоз-чуларың күш-ажылы-биле, хой-ниити-ниң хөргөңли-биле амдырап, чурттап чоразаннар. Олар бо чылдың апрель айда боттарының колхозчууң ийи бодуругазын оорлап алган, Киров атыг колхозтун илек каларкы боттарың төрөи бо-лур Идым-оолга апарып бергеннер. Да-кар-оол биле Кимчик Идым-оолга бол-

дургаларын алпарып берип тура, ботта-рымыстың бодуругазыны чүве, маңаа туруп деп меделеп каан.

Оорларниң херээн Сүт-Хөл районун улус сулу көргөш, Дакар-оолду 10 чыл-да, Кимчикти 8 чылда элп чазар күш-ажыг лагеринге шипткен.

Д. ДАМДЫН.

Редакторнун оралакчыы
Д. Б. БАЙЫР-ООЛ.

Америк шериг албаныгларның даштыкыда кемниг үүлгедиглери

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). «Нью-Йорк геральд трибуун» солунун Вашингтонда дини-танканы буюулар алырга, даштыкыда чеп-сектиг күштерин эрте чурумунуң дуга-йында дугаржулааларга үндөилетинген, америк шериг албанының 32 муң хире кижилерин кемниг херек үүлгеткен деп буруудалыгы көдүрүп үндүргөн турган. Ыччалза-даа оларныг чүгө 305-жын ка-ра-бажыга хорудаары-биле шипткен.

Оон аутканнарыга штрафтар онааган азы сагындырылгар кылган болуп турар. Америк шериг албаныглар онза хой сангыг кемниг херектерин Японияга кыл-ганнар.

«Нью-Йорк таймс» солунун дини-танканы алырга, 1953 чылдың сөөлүдө 1956 чылдың декабрь бирөөгө чедир а-мерик шериг албанының 12581 кижилер-ин шиптер ужуруг буруудалышкыны-на.

Францияда ажыл соксадышкыны

ПАРИЖ. (СЭТА). Француз улутунуң элзэн хой адыларының ажылы чонна-ры боттарының материалдыг байдалын экижидерин чедип алыр дөңгөзүшкүн сок-садырының шимчээшкенин чорудуп ту-рарлар. Нор департаментиниң пөс бүдү-ругелеринге кыска үенчиг ажыл сокса-

дышкынына болгулаан, оларныг ажыкчылары шөлө пособиелерин көвү-дериң негеп турар. «Юманитет» ме-дегезин алырга, ол ажыл соксадыш-кынында 6 муң хире пөсчүлөр кирип турар. Валассенниң ажыл төлөвирин өстүрерин чедип алыр деп турар метал-

лурттары ажыл соксадышкыны элзэн каш хүнере кылган келген.

Эро департаментте көдө ажы-агый ажыкчыны база ажыл төлөвирин өс-түрүп дугайында негедени салып үндү-ргөннөр.

Совет Эвилелинге 27 корабльдер

БРЮСЕЛЬ. (СЭТА). Тамиз хоорайныг судно тузур черинге «Иван-Москвин» деп чүкү теплоходун сүткө үндүргөн, оон суг деңизи 9.200 тонна болгаш ону

Бельгияныг судно тудар «Боель» деп фирмасы Совет Эвилелинге тудуп тур-гускаш. Ол болза «Боель» фирманың со-вет чачыг-биле туткан 27-ги корабль

болур. Чоокку хүнереде «Василий Кача-лов» деп корабльге совет тукту көдүрүп болгаш ол судно бельги барааныр чүдү-рүп алгаш Совет Эвилелинге чоругу.

Венгрияда контрреволючуларын шипткен

БУДАПЕШТ. (СЭТА). Контрреволючу-лар Ложеф Надьты болгаш Имр Фар-кашты Будапештиниң сулу өдүрери-биле шипткен, олар болза контрреволюстуг

үмээниң үзүндө Коммут шаңнаалдары-ның лауреады ажыкчы Андрей Бор-дашты өдүргөннөр болгаш Венгрияда

улус-демократтыг тургузугну дүжү-ринче уланган үрөдөкчи ажы-чору-дуганы чорудуп турганнар.

РЕДАКЦИЈАНЫҢ АДРЕЗИ: Кызыл, Шетияны кудумчузу, бажың № 3.

аыдырал килдизиниң 4—98, партиягы амдырал, пропаганда, үчүтүр болган

ТЕЛЕФОННАРЫ: редакторнун 3—62, редакторнун оралакчынының, ийитки

информация килдизиниң — 3—88, харысалгалыг секретарының, култура болгаш

бухгалтерияныг 3—65.

бухгалтерияныг 3—65.

Булуру өргөлгөниң типографиясы